

PM

Juridiska aspekter på handlingsoffentlighet, gallring och arkivering för interna sociala medier/dialogverktyg

I vilken utsträckning blir inlägg på interna diskussionsforum allmänna handlingar?

Utgångspunkten vid hantering av interna sociala medier är att det i princip är samma regler som gäller som när man kommunicerar via andra kanaler t.ex. e-post, vanlig post etc.

Kammarrätten i Sundsvall konstaterade i mål nr 1518-08 att när det gäller inlägg på interna digitala diskussionsforum kan dessa varken anses inkomna till eller expedierade från myndigheten på sådant sätt som avses i Tryckfrihetsförordningen, så länge diskussionsforumet där inläggen publiceras är internt för kommunen.

Kammarrätten finner vidare att inläggen inte kan anses som minnesanteckningar enligt bestämmelserna i 2 kap. 9 § första stycket TF. Däremot anser Kammarrätten att inläggen är att jämföras med utkast eller koncept till myndighetens beslut eller skrivelse. Utkast respektive koncept blir allmänna handlingar först om kommunen arkiverar inläggen, dvs. om de inte tas om hand för arkivering blir de aldrig allmänna handlingar och behöver inte lämnas ut.

Meddelanden mellan självständiga enheter inom en myndighet blir allmänna handlingar, t.ex. handlingar som utväxlas mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunala nämnder enligt 2 kap. 8 § TF. Meddelanden som skickas mellan olika kommunala nämnder betraktas således som inkomna/expedierade – och därmed allmänna – när de anlänt till/expedierats från myndigheten eller till en behörig befattningshavare enligt 2 kap. 6 och 7 §§ TF.

- Vår bedömning är att inlägg på ett internt diskussionsforum, som är öppet för anställda vid olika nämnder respektive förvaltningar, ska betraktas som inkomna respektive expedierade och därmed allmänna handlingar. (I detta fall måste inläggen anses ha utväxlats mellan självständiga enheter inom kommunen) Om däremot ett internt diskussionsforum endast är öppet för anställda vid en specifik nämnd och dess förvaltning ska inläggen betraktas som utkast eller koncept till myndighetens beslut eller skrivelse och tas de inte omhand för arkivering så blir de aldrig allmänna handlingar.

Omfattas inläggen av biblioteksregeln?

I 2 kap. 11 § TF stadgas att handlingar som ingår i en myndighets bibliotek inte räknas som allmänna handlingar. För att en handling ska omfattas av biblioteksregeln krävs att den sak ingår som en del i en samling av handlingar organiserade på ett sådant sätt att de enligt vanligt språkbruk är att betrakta som bibliotek. Information som myndigheten har tillgång till via vanligt Internetabonnemang och som är tillgängligt för envar omfattas också av biblioteksregeln. Likaså information som myndigheterna har tillgång till via kommersiella databaser och som en myndighet använder på samma sätt som ett bibliotek.

- Handlingar som kommunen lägger ut på ett internt socialt media omfattas enligt vår bedömning inte av biblioteksregeln då det typiskt sett inte är fråga om information som myndigheten använder som bakgrundsinformation eller faktasökning.

Vilka gallringsregler gäller för inläggen?

Hos alla myndigheter förekommer en rad handlingar av tillfällig eller ringa betydelse – kortvarig relevans och rutinmässig beskaffenhet. Exempel på handlingar av tillfällig eller ringa betydelse är reklam, pressklipp, cirkulär och meddelanden om mötestider och liknande handlingar. Även statistiska meddelanden, kopior på andra myndigheters yttranden, anonyma skrifter och skrifter med meningslöst eller obegripligt innehåll från enskilda har ansetts tillhöra denna kategori. JO har uttalat att också handlingar av enklare karaktär, t.ex. framställningar om kopior av beslut eller andra allmänna handlingar och enklare meddelanden mellan tjänstemän, t.ex. överenskommelser om möten och liknande, normalt får anses vara av uppenbart ringa betydelse. För att allmänna handlingar av tillfällig eller ringa betydelse ska kunna gallras måste det finnas ett beslut fattat enligt gängse regler. Riksarkivet har utfärdat generella gallringsregler för de statliga myndigheterna för denna typ av handlingar, RA-FS 1997:6, som efter beslut kan tillämpas även av kommunerna. Det är myndigheten själv som ska ta ställning till vilka handlingar som är av tillfällig eller ringa betydelse med hänsyn till bevarandeändamålen. Gallring får dock endast ske under förutsättning att allmänhetens rätt till insyn inte åsidosätts och att handlingarna bedöms sakna värde för rättsskipning, förvaltning och forskning. Gallringsbeslutet ska alltid innehålla en gallringsfrist, dvs. hur lång tid handlingarna ska finnas kvar innan de förstörs. En vanlig gallringsfrist för denna typ av handlingar är att handlingarna ska gallras när de inte längre är aktuella.

- Vår bedömning är att inläggen på ett internt webbaserat discussionsforum är av tillfällig eller ringa betydelse och att de efter ett generellt beslut i Kommunfullmäktige kan gallras vid inaktualitet dvs. när de inte längre behövs för verksamheten.

Behövs checklista/manual för användning av interna sociala medier?

Både E-delegationen och SKL har tagit fram förslag på checklista för myndigheternas närvaro på externa sociala medier. Det kan vara lämpligt att ta fram en manual/checklista även för myndighetens användning av interna sociala medier. Manualen kan reglera exempelvis syftet med användningen, huruvida förtroendevalda ska få närvara eller inte, vem som ansvarar för att inte sekretessbelagt material publiceras och att ingen ärendehantering äger rum. Likaså bör regleras vem som ansvarar för att hålla det interna diskussionsforumet under uppsikt så att det inte förekommer några kränkande uppgifter, upphovsrättsintrång, olaga våldsskildring m.m. Därutöver kan det finnas behov av att reglera vem som ansvarar för att pröva utlämnande av allmänna handlingar som skapats i mediet.

Maria Rönnberg
Kommunjurist